

ACCELERATORUL DE ÎNTREPRINDERI SOCIALE: INCUBATOR PENTRU DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ A SECTORULUI ECONOMIEI SOCIALE

THE ACCELERATOR OF SOCIAL ENTERPRISES: INCUBATOR FOR THE SUSTAINABLE GROWTH OF THE SOCIAL ECONOMY SECTOR

*Director Programe Europene
Fundatia "Alături de Voi" România*

**MANUELA
ITIMOAEI**

*European Programs Director, "
Alaturi de Voi" Romania Foundation*

Rezumat: *Prezentul articol își propune să prezinte principalele rezultate ale programului Acceleratorul de Întreprinderi Sociale dezvoltat de Fundația „Alături de Voi” România prin intermediul a două proiecte cofinanțate din Fondul Social European, pe un domeniu major de intervenție dedicat economiei sociale. Prin acest program au fost înființate un număr de 42 de întreprinderi sociale, din care 18 și-au obținut și marca socială, fiind create 215 locuri de muncă, din care 41 locuri de muncă au fost create și menținute pentru persoane din grupuri vulnerabile, inclusiv persoane cu dizabilități. De asemenea, prin intermediul programului Acceleratorul de Întreprinderi Sociale au fost dezvoltate două instrumente utile sectorului, respectiv Harta virtuală a întreprinderilor sociale în care sunt prezentate un număr de 69 întreprinderi sociale din România, pe domenii de activitate și servicii oferite, precum și Observatorul Economiei Sociale România, instrument de colectare și publicare a datelor anuale cu privire la impactul social și economic generat de către întreprinderile sociale.*

Cuvinte cheie: *antreprenoriat social, întreprinderi sociale, Accelerator, finanțare*

Odată cu lansarea Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea

Summary: *This article aims at presenting the main results of the **Accelerator of Social Enterprises** program developed by the “**Alaturi de Voi**” Romania Foundation through two projects co-financed by the European Social Fund, on a major area of intervention dedicated to the social economy. Through this program, a number of 42 social enterprises were set up, of which 18 also obtained their social brand, creating 215 jobs of which 41 created and maintained for people from vulnerable groups, including persons with disabilities. Also, through the Accelerator of Social Enterprises program, two tools useful to the sector were developed, namely the **Virtual Map of Social Enterprises**, which presents a number of 69 social enterprises in Romania, according to fields of activity and services offered, as well as the **Observer of Social Economy in Romania**, a tool for collecting and publishing annual data on the social and economic impact generated by social enterprises.*

Key words: *social entrepreneurship, social enterprise, Accelerator, funding*

With the launch of the Human Resources Development Sectoral Op-

Resurselor Umane (POSDRU) 2007 - 2013, finanțat din Fondul Social European cu un Domeniu Major de Intervenție 6.1 dedicat Economiei Sociale și, ulterior, prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, acest sector a luat un avânt considerabil, prin dezvoltarea de inițiative care își propun atât îmbunătățirea cadrului de politică publică, realizarea de analize asupra domeniului, cât și crearea de locuri de muncă, inclusiv pentru persoane din grupuri vulnerabile, precum și entități noi de economie socială.

Dacă primul program de finanțare dedicat dezvoltării domeniului economiei sociale a pus accentul pe realizarea de studii și cercetări asupra rolului economic al sectorului neguvernamental din România, studierii tendințelor și literaturii de specialitate europene, respectiv îmbunătățirea sistemului legislativ în domeniul economiei sociale din România, odată cu Programul Operațional Capital Uman 2014-2020 au fost finanțate și dezvoltate primele structuri de economie socială de tip start-up.

Fundația „Alături de Voi” România (ADV România) s-a înscris în linia dezvoltării sectorului economiei sociale în România, evidențiindu-se, în timp, prin proiectele desfășurate, ca promotor al Economiei Sociale: a contribuit la apariția Legii Economiei Sociale din România și a normelor de reglementare; a dezvoltat cea mai mare întreprindere socială din țara noastră - UtilDeco - model de bune practici recunoscut de Comisia Europeană și EY Social

erational Program (SOP HRD) 2007 - 2013, financed by the European Social Fund with a Major Area of Intervention 6.1 dedicated to the Social Economy and subsequently through the Human Capital Operational Programme 2014-2020, this sector has gained considerable momentum by developing initiatives aimed at improving the public policy framework, conducting analyzes in the field, and creating jobs, including for people from vulnerable groups, as well as new social economy entities.

If the first funding programme dedicated to the development of the social economy focused on conducting studies and researches regarding the economic role of the non-governmental sector in Romania, studying European trends and literature, and improving the legislative system in the social economy in Romania, with the Human Capital Operational Programme 2014 - 2020, the first start-up social economy structures were financed and developed.

The „Alături de Voi” Romania Foundation (ADV Romania) contributed a lot to the development of the social economy sector in Romania through the projects carried out being a promoter of the Social Economy. Our foundation contributed to the emergence of the Romanian Social Economy Law and its regulatory norms; developed the largest social enterprise in our country - UtilDeco - best practice recognized by the European Commission and EY Social Entrepreneur of the Year 2016; contributed to the elaboration of the Na-

Entrepreneur of the Year 2016; a contribuit la elaborarea Programului Național de Dezvoltare a Antreprenoriatului Social în Republica Moldova 2021-2025; a sprijinit înființarea și dezvoltarea unui număr de alte 42 de întreprinderi sociale la nivel național, acest lucru fiind realizat prin intermediul a două proiecte cu finanțare nerambursabilă, cunoscute generic cu titlul **„Acceleratorul de întreprinderi sociale”**.

Scopul programului Acceleratorul de întreprinderi sociale a fost înființarea unui număr minim de 42 întreprinderi sociale la nivel național ca soluție sustenabilă pentru reducerea disparităților sociale, combaterea sărăciei și crearea de locuri de muncă incluzive pentru persoane care aparțin grupurilor defavorizate.

Valoarea finanțării nerambursabile accesate a fost de aproximativ 5,506,948.00 Euro, din care suma 4,200,000.00 Euro a fost alocată pentru finanțarea întreprinderilor sociale nou create, unei întreprinderi sociale fiindu-i prevăzută, în funcție de planul de afaceri câștigat în competiție, o valoare de maxim 100,000.00 Euro, cu obligativitatea creării și menținerii unui număr de 5 locuri de muncă.

Strategia programului *Acceleratorul de Întreprinderi Sociale* a vizat următoarele aspecte:

1. Oferirea de sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale;
2. Implementarea planurilor de afaceri și monitorizarea funcționării întreprinderilor sociale;
3. Dezvoltarea sectorului prin co-

tional Programme for the Development of Social Entrepreneurship in the Republic of Moldova 2021-2025; supported the establishment and development of a number of other 42 social enterprises at national level, this being achieved through two non-reimbursable projects, known generically as **„The Social Enterprises Accelerator”**.

The goal of the Social Enterprises Accelerator program was to set up a minimum of 42 social enterprises at national level as a sustainable solution to lower social disparities, combat poverty and create inclusive jobs for people from disadvantaged groups.

The value of the accessed non-reimbursable financing was approximately 5,506,948.00 Euro, of which 4,200,000.00 Euro were allocated for the financing of the newly created social enterprises, each social enterprise receiving, according to the business plan submitted in competition, a maximum value of 100,000.00 Euro, with the obligation to create and maintain a number of 5 jobs.

The **strategy** of the *Social Enterprises Accelerator* aimed at the following:

1. Offering support for the establishment of social enterprises;
2. Implementing the business plans and monitoring the functioning of the social enterprises;
3. Sector development through connecting them to national and European marketplaces and networks in the field, through the

nectarea la market place / rețele naționale și europene în domeniu, colectarea periodică de date din sector la nivel național, promovarea mărcii sociale și dezvoltarea de parteneriate strategice.

Astfel, **obiectivele** urmărite au vizat următoarele dimensiuni:

1. Informarea a cel puțin 20.000 de persoane din România privind oportunitatea de a dezvolta entități de economie socială în comunitate și de a realiza produse și servicii care să contribuie la reducerea disparităților sociale și la crearea de locuri de muncă incluzive;
2. Creșterea competențelor profesionale în domeniul economiei sociale pentru un număr minim de 210 persoane din România, în vederea înființării și dezvoltării de întreprinderi sociale;
3. Dezvoltarea unui număr minim de 42 de întreprinderi sociale la nivel național, în mediul urban și rural, atât pe perioada de 18 luni de implementare a proiectului, cât și în cea de sustenabilitate de minim 6 luni;
4. Crearea unei rețele de sprijin și de dezvoltare a economiei sociale și conectarea acestora cu alte comunități și actori relevanți la nivel de țară sau alte state membre UE.

Pe termen mediu și lung, dorim să dezvoltăm o comunitate antreprenorială conectată la un ecosistem funcțional și generator de noi oportunități și idei, cu impact social vizibil în comunitățile în care acestea s-au dezvoltat.

periodical gathering of information from the sector at national level, through promoting the social label and the development of strategic partnerships.

The **objectives** of the programme were the following:

1. To inform at least 20.000 people from Romania on the opportunity to develop social economy entities in their communities and to develop products and services to contribute to lowering social disparities and to creating inclusive workplaces.
2. To increase professional abilities in the field of social economy for at least 210 people from Romania in view of establishing and developing social enterprises.
3. To develop at least 42 social enterprises at national level, both in rural and in urban areas, during the 18 months of project implementation and in the sustainability period of at least 6 months.
4. To create a network of support and development of social economy and to connect them to other communities and relevant actors in the country or in other EU-member states.

On medium and long term, we wish to develop an entrepreneurial community connected to a functional eco-system, generating new opportunities and ideas and having a visible impact on the communities in which they were developed.

During the first stage of the **Social Enterprises Accelerator**, took place the professional capacity

În prima etapă a programului ***Acceleratorul de întreprinderi sociale*** a avut loc formarea profesională a unui număr de 238 persoane în domeniul economiei sociale, prin absolvirea unuia dintre cursurile autorizate ANC „Antreprenor în economia socială” și „Manager de întreprindere socială”. Aceste cursuri au urmărit, pe de o parte, transferul de cunoștințe și formarea de noi competențe în rândul participanților, luând în considerare așteptările, ideile și gândurile cu care aceștia s-au înscris în programul de formare. Pe de altă parte, cursurile au urmărit ca participanții să dobândească abilitățile necesare pentru realizarea unui plan de afaceri cu care aceștia, ulterior, au intrat în competiția dedicată finanțării acestora.

Formatorii care au susținut cele două programe de formare au fost desemnați din partea Fundației „Alături de Voi” România, persoane cu peste 15 ani de experiență profesională în domeniul antreprenoriatului social care au împărtășit din experiența practică avută în dezvoltarea celor 3 întreprinderi sociale ale ADV România: Util Deco Grup SRL, Job Direct, Wise Travel.

De asemenea, persoanele care au urmat cursurile de formare au lucrat cu experții ADV România la elaborarea propriilor planuri de afaceri, a căror structură a fost identică cu cea din etapa de depunere în competiție, tocmai pentru a identifica particularitățile antreprenoriatului social în structura unui plan de afaceri, pentru a defini indicatorii sociali în raport cu activitățile sociale planificate și, foar-

building of 238 people in the field of social economy, by graduating from one of the authorized courses “Entrepreneur in the social economy” and “Manager of a Social Enterprise”. These courses aimed, on the one hand, at the transfer of knowledge and the formation of new skills among the participants, taking into account the expectations, ideas and thoughts with which they accessed the training program. On the other hand, the courses aimed at giving the participants the skills necessary to carry out a business plan with which they subsequently entered the competition dedicated to financing these business plans.

The trainers in the two programmes have been specialists on behalf of the “Alături de Voi” Romania Foundation, with over 15 of professional experience in the field of social entrepreneurship and who have shared from their practical experience in the development of the 3 social enterprises of ADV Romania: Util Deco Grup S.R.L., Job Direct, Wise Travel.

Also, the people who attended the training worked with ADV Romania experts to develop their own business plans, which were identical in structure to that submitted in the competition, precisely to identify the particularities of social entrepreneurship in the structure of a business plan, to define social indicators in relation to the planned social activities and, most importantly, to be able to assess the social impact of the business on people, the envi-

te important, pentru a putea măsura impactul social al afacerii asupra oamenilor, a mediului și a comunității. Astfel, la finalul programului de formare, cursanții aveau deja un plan de afaceri bine consolidat și cu toate aspectele clarificate (pe parcursul programului de formare au fost derulate și sesiuni de lucru unu la unu formator-cursant).

Din cele 238 persoane care au urmat unul dintre cele două cursuri, 212 persoane au susținut examenul ANC și au obținut certificatul de absolvire.

Ulterior acestei etape, au fost depuse în competiția „Acceleratorul de Întreprinderi Sociale” un număr de 112 planuri de afaceri, evaluarea acestora realizându-se în 3 etape, respectiv:

1. Faza 1 – Evaluarea administrativă: verificarea eligibilității și conformității documentelor depuse în competiție;

2. Faza 2 – Evaluarea tehnică: planurile de afaceri admise după Faza 1 au fost evaluate din punct de vedere tehnic, în conformitate cu prevederile grilei de evaluare. Evaluarea a fost realizată de o comisie de evaluare / juriu, fiind formată din 3 membri: un expert în domeniul economiei sociale, un expert / reprezentant al mediului de afaceri local și un reprezentant al mediului bancar sau financiar nonbancar. Rezultatele finale ale evaluării au fost transmise pe email tuturor participanților, aceștia putând transmite contestațiile în maxim 2 zile lucrătoare de la primirea comunicării de la administratorul schemei de grant. Contestațiile au fost soluționate în

ronment and the community. Thus, at the end of the training program, the students already had a well-established business plan and with all aspects clarified (during the training program, one-on-one training sessions were also held).

Of the 238 people attending any of the two trainings, 212 passed the exam and received a graduation certificate.

After this stage, 112 business plans were submitted in the “Accelerator of Social Enterprises” competition, being assessed in 3 stages:

1. Stage 1 – Administrative assessment: checking the eligibility and the conformity of documents submitted in the competition;

2. Stage 2 – Technical assessment: the business plans admitted after Stage 1 have been technically assessed, in accordance with the provisions of the evaluation grid. The evaluation was carried out by an evaluation committee / jury, consisting of 3 members: an expert in the field of social economy, an expert / representative of the local business environment and a representative of the non-banking or financial environment. The final results of the evaluation were sent by email to all participants, who were also able to appeal the evaluation within a maximum of 2 working days from the receipt of the communication from the grant scheme administrator. The appeals were resolved within 14 working days by another evaluation committee / reserve jury, also consisting of 3 people with experience

maxim 14 zile lucrătoare de către o altă comisie de evaluare / juriu de rezervă, formată tot din 3 persoane cu expertiză în domeniul economiei sociale, domeniul de business și mediu bancar sau financiar nonbancar.

3. Faza 3 - Prezentarea ideii de afaceri în fața membrilor comisiei de evaluare (Pitch).

Selecția planurilor de afaceri care au primit finanțare în cadrul proiectului s-a realizat în ordinea descrescătoare a punctajului final obținut conform unui algoritm, până la epuizarea bugetului disponibil pentru ajutorul de minimis acordat prin proiecte. S-a ținut cont și de obiectivele proiectului asumate de către ADV România în calitate de administrator de schemă de grant, în ceea ce privește numărul de locuri de muncă înființate prin întreprinderile sociale și sumele alocate pentru subvenționare.

Ulterior finanțării primite, în conformitate cu metodologia de contractare și implementare a planurilor de afaceri, au fost create cele 42 de entități juridice, dintre care 6 entități s-au înființat ca ONG-uri și alte 36 ca societăți de tip SRL, 8 dintre acestea având sediul în mediul rural. Toate entitățile s-au autorizat la Agențiile Județene de Ocupare a Forței de Muncă de pe raza teritorială unde acestea au sediul social ca întreprinderi sociale, din care 18 și-au obținut și marca socială (s-au autorizat ca întreprinderi sociale de inserție deoarece au angajat în procent de minim 30% persoane aparținând grupului vulnerabil). Toate cele 42 de întreprinderi sociale au creat un număr total de 215 locuri de muncă,

in the field of social economy, business and non-banking or financial environment.

3. Stage 3 - Presentation of the business idea to the members of the evaluation committee (Pitch).

The selection of the business plans that received financing within the project was made in the descending order of the final score obtained according to an algorithm, until the exhaustion of the available budget for the minimis aid granted through the projects. The project objectives assumed by ADV Romania as grant administrator were also taken into account, especially with regard to the number of jobs set up through the social enterprises and the amounts allocated for subsidy.

Following the funding received, in accordance with the methodology of contracting and implementing business plans, the 42 legal entities were created, of which 6 entities were established as NGOs and another 36 as companies, 8 of them based in rural areas. All the entities were authorized at the County Employment Agencies in the counties where they have their registered office as social enterprises, and 18 also obtained their social brand (they were authorized as work integration social enterprises, because they employ at least 30% of persons belonging to the vulnerable group). The 42 social enterprises created a total of 215 jobs, of which 41 were created and maintained for people in vulnerable groups, including people with disabilities.

din care 41 locuri de muncă au fost create și menținute pentru persoane în grupuri vulnerabile, inclusiv persoane cu dizabilități.

Pentru a veni în sprijinul întreprinderilor nou create, cât și pentru dezvoltarea sectorului de economie socială din România, prin intermediul programului *Acceleratorul de întreprinderi sociale* au fost dezvoltate două instrumente utile sectorului, și anume:

1. ***Harta virtuală a întreprinderilor sociale din România*** care cuprinde un număr de 69 întreprinderi sociale din România, aceste entități fiind prezentate pe domenii de activitate economică și socială, tipuri de servicii oferite, descrierea impactului social, precum și datele de contact ale acestora. Astfel, am identificat 11 domenii de activitate distincte în care funcționează aceste întreprinderi sociale: ***Producție de bunuri și servicii, Comerț, Educație, HoReCa, Reciclare, Beauty, Sănătate, Servicii/consultanță, Servicii sociale, Servicii veterinare, Turism/timp liber.***

2. ***Observatorul Economiei Sociale România***, dezvoltat de ADV România în anul 2021, în acest observator fiind publicate date anuale cu privire la impactul social și economic generat de către întreprinderile sociale. De asemenea, a fost realizat și publicat primul Barometru al economiei sociale din România care prezintă o radiografie completă și la zi a sectorului de economie socială – un document unic în România.

In order to support the newly created enterprises, as well as for the development of the social economy sector in Romania, through the *Accelerator of Social Enterprises* program, two tools useful to the sector have been developed:

1. ***The virtual map of social enterprises from Romania*** which includes a number of 69 social enterprises in Romania, presented according to their fields of economic and social activity, types of services offered, description of social impact, as well as their contact details. Thus, we identified 11 distinct areas of activity in which these social enterprises operate: ***Production of goods and services, Trade, Education, HoReCa, Recycling, Beauty, Health, Services / consulting, Social services, Veterinary services, Tourism / leisure.***

2. The ***Observer of the Social Economy*** in Romania, developed by ADV Romania in 2021, including annual data on the social and the economic impact generated by social enterprises. Also, the first Barometer of the social economy in Romania was developed and published, presenting a complete and up-to-date X-ray of the social economy sector - a one-of-a-kind document in Romania.

We intend to expand both instruments so as to include entities in the field of the social economy from the European Union, the Republic of Moldova and Ukraine.

Ambele instrumente intenționăm să le extindem la nivelul sectorului economiei sociale a Uniunii Europene, precum și în Republica Moldova și Ucraina.

Deoarece sectorul economiei sociale trebuie să fie unul sustenabil, mai ales pentru a menține și a crea noi locuri de muncă pentru persoane din grupuri vulnerabile, este nevoie de a identifica soluții de co-finanțare rambursabilă și nerambursabilă, precum de a iniția măsuri legislative și fiscale pentru sprijinirea întreprinderilor sociale.

În acest sens, ADV România a creat în luna octombrie 2021, primul cluster dedicat structurilor de economie sociale din Romania intitulat **Accelerator of Social Enterprises** format din 48 de entități juridice, respectiv: Fundația Alături de Voi România, 3 întreprinderi sociale din structura acesteia, alte 42 de întreprinderi sociale dezvoltate de ADV la nivel național, o instituție publică locală și o universitate. Scopul acestui cluster este de a ajuta întreprinderile sociale să se dezvolte și să devină mai competitive, multiplicând astfel impactul pozitiv pe care îl au asupra comunităților locale și asupra mediului. Ne dorim să fim prima alegere a antreprenorilor sociali care au nevoie de sprijin pentru dezvoltarea proiectelor sociale și de mediu, punând astfel umărul pe succesul acestora și al sectorului economiei sociale.

În anul 2022, am inițiat prima instituție financiară nebancară din România - AFIN IFN S.A - dedicată în exclusivitate sectorului de economie socială, creată la inițiativa întreprin-

Since the social economy sector needs to be sustainable, especially in order to maintain and create new jobs for people from vulnerable groups, there is a need to identify reimbursable and non-reimbursable co-financing solutions, as well as to initiate legislative and fiscal measures to support social enterprises.

To this end, ADV Romania created in October 2021 the first cluster dedicated to the social economy structures in Romania entitled **Accelerator of Social Enterprises**, consisting of 48 legal entities: the "Alături de Voi" Romania Foundation, the 3 social enterprises in its structure, other 42 social enterprises developed by ADV at national level, a local public institution and a university. The aim of this cluster is to help social enterprises grow and become more competitive, multiplying the positive impact they have on local communities and the environment. We want to be the first choice of social entrepreneurs who need support for the development of social and environmental projects, thus contributing to their success and to the development of the social economy sector.

In 2022, our foundation initiated the first non-banking financial institution in Romania - AFIN IFN S.A. - dedicated exclusively to the social economy sector, created at the initiative of social entrepreneurs from Romania. This project represents a new stage in the development of the social economy in Romania and in the Romania - Republic of Mol-

zătorilor sociali din România. Acest proiect reprezintă o nouă etapă în dezvoltarea economiei sociale din România precum și din regiunea transfrontalieră România – Republica Moldova - Ucraina. Această instituție financiară nebankară va pune în funcțiune un sistem integrat de asistență specializată pentru domeniul economiei sociale, reunind expertiza a trei parteneri naționali și internaționali din domeniul economiei sociale și a investițiilor care susțin dezvoltarea durabilă a comunităților – Fundația “Alături de Voi” România (ADV), Patria Credit IFN și Federația Europeană a Băncilor Etice și Alternative (FEBEA). Această instituție financiară nebankară va fi specializată în susținerea investițiilor cu impact social, va facilita accesul la finanțare pentru întreprinderile sociale din România care au trecut de faza de start-up și au nevoie de resurse de capital pentru a progresa.

Concluzie

Prin intermediul programului Acceleratorul de întreprinderi sociale am dezvoltat un sector al economiei sociale sustenabil din punct de vedere economic și social, tocmai prin prisma instrumentelor alternative de susținere și finanțare iar faptul că, aproximativ 50% dintre întreprinderi au obținut marca socială arată că, încadrarea pe piața muncii este calea cea mai eficientă de a le asigura oamenilor independență, siguranță financiară și un sentiment de apartenență la un climat organizațional.

dova - Ukraine cross-border region. This non-bank financial institution will launch an integrated system of specialized assistance for the social economy, bringing together the expertise of three national and international partners in the field of social economy and investments supporting the sustainable development of communities - “Alături de Voi” Foundation Romania (ADV), Patria Credit IFN and the European Federation of Ethical and Alternative Banks (FEBEA). This non-banking financial institution will specialize in supporting investments with a social impact, will facilitate access to finance for social enterprises in Romania that have passed the start-up phase and need capital resources to progress.

Thus, through the Accelerator of Social Enterprises program, we have developed a sector of the social economy that is economically and socially sustainable, from the perspective of alternative instruments of support and financing. The fact that about 50% of enterprises have obtained the social mark shows that employment is the most effective way to ensure people's independence, their financial security and a sense of belonging to an organizational climate.